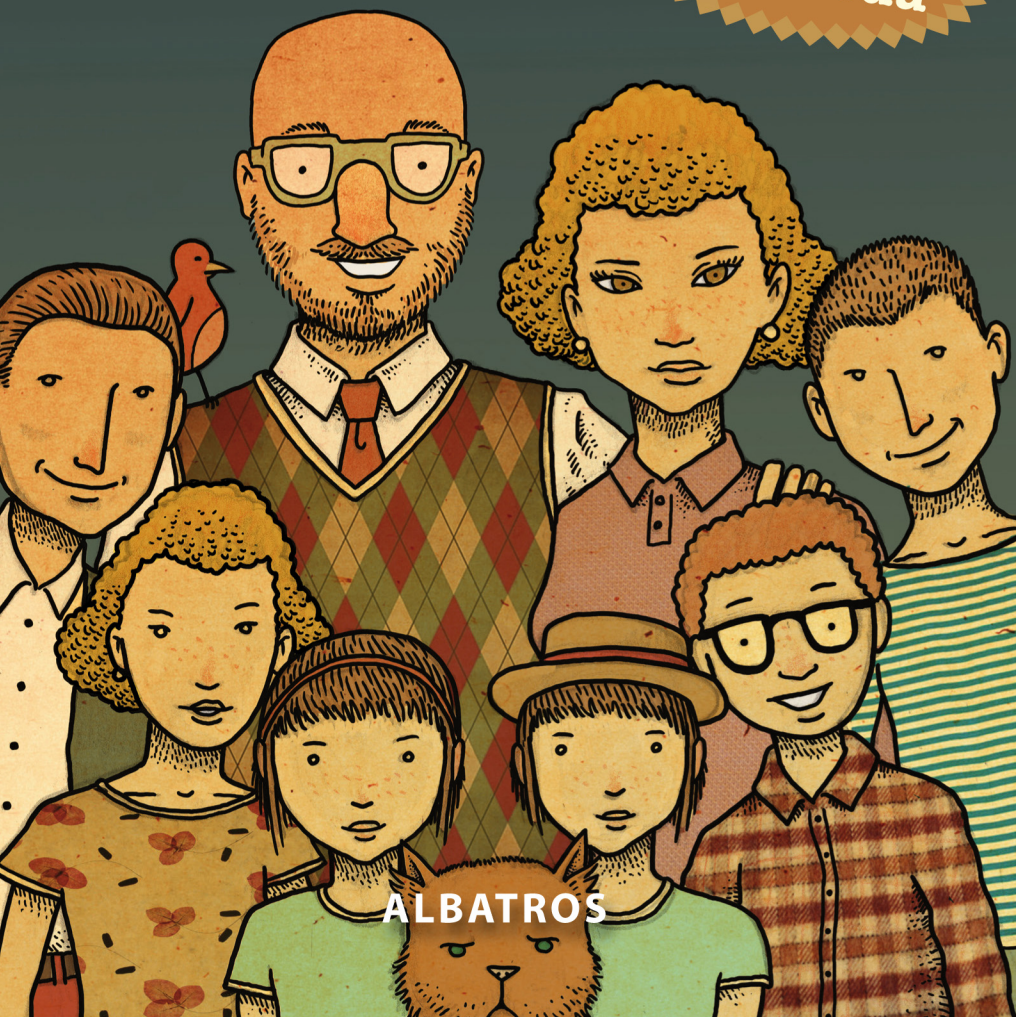

Rodina Vraniboudova

Kari Smelandová

Ilustroval Nikkarin

Kýchání
u susedů

ALBATROS

Kari Smelandová
RODINA VRANIBOUDOVA

Kýchání u sousedů

Kari Smelandová

Rodina Vraniboudova

Ilustroval Nikkarin

**Kýchání
u sousedů**

ALBATROS

Přeložila Jarka Vrbová

Kniha vychází s finanční podporou nadace NORLA.

Familien Kråkestup og nyset i nabohuset
Copyright © Det Norske Samlaget 2012
Norwegian edition published by Det Norske Samlaget, Oslo
Published by agreement with Hagen Agency, Oslo
Translation © Jarka Vrbová, 2015
Illustrations © Nikkarin, 2015

ISBN 978-80-00-03878-0

Dům, který byl kdysi šťastný

Na světě existuje mnoho zvědavých slídilů a v jednom malém, trochu zchátralém domku, který dobře znám, bydlí taková slídilová dvojčata.

Co prosím?

Cože říkáte?

Že jste také taková všetečná slídilová dvojčata?

Rádi se vkrádáte do cizí zahrady, plížíte se kolem sousedova domu, a když padne tma na každý keřík, nakukujete lidem do oken?

Dobrá, jestli jste taková malá zvědavá slídilová dvojčata, třeba si o větrném listopadovém večeru natáhnete holínky a pláštěnku a vyrazíte ven do deště. Klidně se může stát, že natrefíte na jeden malý, trochu zchátralý domek, který dobře znám. A pokud budete mít opravdu štěstí, pobavíte se tak, že toho večera nezapnete televizi ani neotevřete knížku. Místo toho zůstanete stát u oken s malými tabulkami a hluboko do noci se budete dívat dovnitř, takže se domů vrátíte dlouho poté, co už byste měli dávno ležet v posteli.

V tom malém, trochu zchátralém domku totiž bydlí rodina Vraniboudova.

U Vraniboudů jsou všechny děti dvojčata.

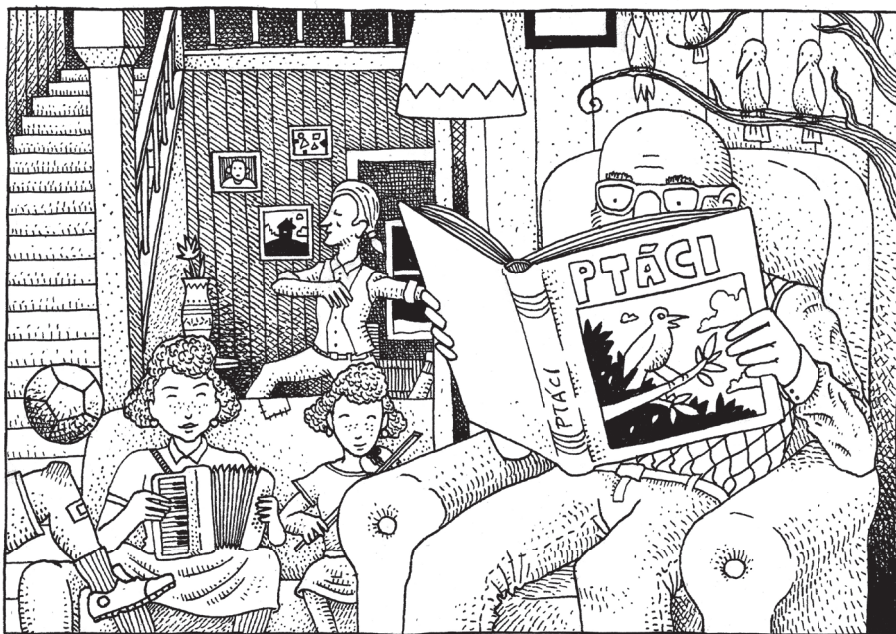
„My umíme jen dvojčata,“ hlásí maminka Vraniboudová lidem, kteří přijdou poprvé na návštěvu.

Všem dvojčatům je to trapné a říkají: „Ale mami, prosím tě!“

Přitom je to úplná pravda. Ostatně matky nikdy nelžou – tedy jen málokdy.

Rodiče měli nejdřív Fritze a Fjodora. Po několika letech se narodili Arya a Arvid. A po dalších několika letech Stela a Bela.

Skoro každý den, když je po večeři a stůl sklizený, ponoří se tatínek Vranibouda do knihy o ptácích. Má vlastní hejno ptáků, kteří bydlí na několika větvích v podkrovním pokoji. Jakmile tatínek vytáhne knihu o ptácích, nahlíží jí mu všichni ptáčekové se zájmem přes rameno a s uspokojením

zjišťují, že v knize není jediný, který by byl hezčí než oni. Maminka Vraniboudová si přinese tahací harmoniku a hraje písničky, co už všichni znají. Fritz v pokoji tancuje. Fjodor má vždycky asi sto úkolů do školy, které musí nutně udělat. Arvid dribluje s míčem, i když máma je zelená strachy, že srazí starožitnou vázu, dědictví po její ruské babičce. Arya vytáhne housle a pokouší se hrát stejnou melodii jako máma. Nezní moc čistě, ale o to přece nejde. A v klidném koutě pokoje sedí v houpacím křesle strýček Sigurd. Bafá z dýmky a po chvíli zmizí v jejím kouři. Nikdo si nevšimne, že Stela a Bela jsou pryč.

Stela a Bela jsou nejlepší kamarádky od chvíle, kdy spolu ležely v mamčině bříšku, a tím se moc nejlepších kamarádek chlubit nemůže.

Stela a Bela jsou nejmladší, nejmenší a nejlehčí členky rodiny Vraniboudovy. Možná proto se jim daří tak šikovně vyplížit z domu, jakmile tma zaplaší den. V době, kdy se všichni ponoří do vlastního světa, podívají se Stela a Bela na sebe, kývnou si a nepozorovaně se sunou ke vchodovým dveřím. V zahradě vedle jejich malého, trochu zchátralého domku stojí jiný dům a nudí se. V tom domě je spousta pokojů, obývací velký jako taneční sál, sklep temný jako hladomorna a půda studená jako zimní noc. Když byl ten velký dům mladý a zachovalý, byl plný smíchu a nohou pobíhajících po pokojích. Z kuchyně voněl čerstvě pečený chléb a jablečný koláč. V rozlehlém obývacím pokoji někdo hrál na klavír a otevřenými okny doléhalo dovnitř švitoření ptáků. Ale to je tak dávno, že si to dům sotva pamatuje. Už tam nepobíhají žádné nohy, z kuchyně nevoní koláč a víko piana nikdo neotevřel tak dlouho, že se ani pořádně neví, co pod ním je.

Jenom dva domy souhlasily, že budou stát na úzké cestě po této straně Hory. Ostatní to odmítly. Radši se daly postavit v městečku na druhé straně Hory. Tam, kde je slunce vždycky usměvavé a vyhlídka zajímavá, obchody stojí blízko sebe a domy se nikdy nemusí cítit osaměle.

Jelikož byl ten velký sousední dům už mnoho let prázdný, rodina Vraniboudových bydlela vskutku na opuštěném místě. Jenže jejich dům je naštěstí stále plný lidí, je hlučný, pořád se tam od časného rána do pozdního večera něco děje, a proto se v něm nikdo ani osamělý cítit nemůže.

Jako skoro každý večer míří Stela a Bela k živému plotu. Odtud mohou nenápadně pozorovat sousední dům. Vypadá nešťastně. I když dům nikdy Stele a Bele neřekl, že se nudí, jsou si obě jisté, že má sto chutí to volat do světa každou větévkou plotu. Jistě, kdyby ovšem dům uměl volat.

„Představ si, kolik nás bydlí v našem malém domě, a v tomhle starém nebydlí nikdo,“ říkají si často Stela a Bela navzájem a dívají se do prázdného okna.

Ale jednoho večera, který přitom vypadal jako každý jiný, Bela zašeptala: „Někdo tam je.“

A Stela po ní:

„Někdo tam je.“

Stela s Belou uviděly uvnitř stín, který se pohyboval za prázdnými okny. Pohnula se záclona. V jednom pokoji se rozsvítilo kalné světlo.

Přestože Stelu a Belu nikdy nenapadlo, že by se mohly v potměném živém plotě nudit, ještě nikdy nezažívaly takové napětí až hluboko v břiše jako zrovna onoho večera.

Stín se pomalu pohyboval pokojem jako loď na vlnách. Blížil se stále víc k oknu. Stele a Bele připadalo, jako by každým krokem rostl. To nemůže být obyčejný člověk. Ne, to je nejspíš nějaký obr, troll nebo třeba monstrum!

Máte tušení, jak velký může být stín?

Stín může být tak hrozivě obrovský, že zvědaví slídiči zapomenou mluvit, zapomenou mrkat, zapomenou dýchat.

Stín může být tak hrozivě obrovský, že ty dvě slídilky v živém plotě napadne, že se měly schovat do úplně jiného plotu a dívat se do úplně jiných oken.

Když se někdo přátelí tak dlouho jako Stela s Belou, nemusí ani říkat nahlas, že se bojí. Prostě to ví. Dívky se podívají jedna druhé do modrých očí a vědí, co si ta druhá myslí.

Netrvá ani vteřinu a gumovky se dvěma páry dívčích nohou vyskočí z živého plotu, proběhnou zahradou a vklouznou do obývacího pokoje rodiny Vraniboudových, kde ostatní prožívají bezpečný a hřejivý večer jako obvykle.

Co když to nebyl člověk?

Stela a Bela kráčejí spolu po úzké cestě do školy. Na zádech se jim pohupuje batoh s učebnicemi, jablkem a krabičkou se svačinou. Na nohou mají zase holínky, protože lijí jako z konve. Před nimi jde Arya a Arvid. Něčemu se hlasitě smějí, jako se smějí každé ráno. Kus před nimi rázuje Fritz a Fjodor. Jsou už velcí, a tak odmítají vzít na sebe holínky, i když lijí jako z konve. Místo toho drží nad sebou deštník a nohy mají mokré, až jim voda v teniskách čvachtá.

„Co myslíš, kdo to byl?“ zeptá se Bela.

„Netuším,“ odpoví Stela a pokrčí rameny.

„Třeba to byl kominík,“ navrhuje Bela.

„Tak pozdě večer?“ podiví se Stela. „A vůbec, kdo by asi kominíka zavolal a řekl mu, že má přijít? A kdo by ho pustil dovnitř?“

Ne, kominík to nebyl. Kominík si jistě večer hová na gauči, odpočívá a nechodí čistit komíny v opuštěných domech.

Jdou dál hustým deštěm.

Každý den musí po úzké silnici obejít Horu a pokračovat uličkami jejich městečka. Když už to vypadá, že městečko končí, objeví se škola. Má růžové

zdi, červenou střechu a obrovské hodiny nad vchodem, aby nikdo nezapomínal, že čas se nikdy nezastaví.

„Co když to byl pošťák,“ navrhone po chvíli přemýšlení Bela.

„Pošťák?“ vyhrkne Stela udiveně. „Kdo by měl do toho domu dostávat poštu, prosím tě?“

„Netuším! Třeba přinesl dopis na špatnou adresu.“

„Jenže pošťák přece nikdy nechodí do domu. Hodí dopis do schránky a jde,“ řekne Stela.

Přestože jsou si Stela a Bela tak podobné, že je těžké je od sebe rozeznat, našli byste mezi nimi mnoho rozdílů, není ovšem jednoduché je postřehnout. Například Stela má o číslo větší boty než Bela. A Bela má na nose třicet šest pih, zatímco Stela jen dvacet jedna.

A zrovna teď připadá Bele, že Stela je trochu moc rozumná, zatímco Stela je toho názoru, že Belu napadají samé hlouposti.

„Ale co když to nebyl člověk,“ špitne Bela.

Obě se zastaví, déšť jim kape na špičku nosu.

„To je fakt, co když to nebyl člověk,“ zašeptá i Stela.

Okamžitě si obě v duchu představí obry s vyceněnými zuby a s jedovatými očima, tvory z jiných planet, kteří vyhledávají lidské děti, aby je unesli do vesmíru, a strašidla, co po nich natahují studené ruce, když spí.

„Hej, vy loudalky,“ volají na ně Fritz a Fjodor a naštěstí je vytrhnou z hrozivých fantazií. „Za chvíli začíná první hodina!“

Karl Olsen se rozhlíží po třídě 3. A. Pohled na děti ho nijak neuspokojuje. Karl Olsen totiž nemá rád děti a nemá rád ani svou práci učitele. Všech třináct žáků na něj upírá oči plné očekávání, ale jako obvykle zažijí zklamání. Karl Olsen nemá v zásobě ani jeden žert, žádnou praštěnou historku, nic takového, dokonce ani drobný úsměv. Místo toho si za katedrou povzdychne s upřímným přáním být na opuštěném ostrově uprostřed rozbouřeného

oceánu. Karl Olsen je vyzábly jako propiska a pod nose má knír jako kartáč, a když zhluboka vzdychne, ten huňatý knír se zachvěje. Karl Olsen často zhluboka vzdychá.

Stela a Bela upřeně sledují tikající hodiny na stěně. Při hodinách s Karlem Olsenem čas skoro stojí.

„Vyndejte si pera a sešity.“

Třináct žáků se skloní k batůžkům a vyloví pera a sešity.

„Pište podle diktátu,“ nařídí jim Karl Olsen. „Jednoho dne ukradnu plachetnici.“

Klára, která má vždycky potřebu něco říct, zvedne ruku:

„Vy nevíte, že krást plachetnice se nesmí?“

„To vím, Kláro,“ vzdychne Karl Olsen. „Napsat se to ale snad smí, ne?“

S tím musí Klára i ostatní žáci souhlasit, a tak se skloní nad sešity a píšou: *Jednoho dne ukradnu plachetnici*. Stela a Bela vědí, že po c se píše měkké i, ale nejméně čtyři žáci na to zapomenou a napíší tvrdé.

„Pak pojedu do Finska,“ pokračuje Karl Olsen.

Žáci 3. A napíší i tuhle větu. Nikdo si nevzpomene, že Finsko se píše s velkým F.

„Budu se koupat v tisíci jezerech,“ pokračuje Karl Olsen a poslední větu doprovodí svým typickým vzdechem. „Finsko je totiž země s tisíci jezery.“

Zívne, vytáhne mapu a ukáže na zemi, kde je spousta modrých flíčků.

Třídou se nese ospalý hlas Karla Olsena jako mírný jarní vánek. Na Stelu a Belu padne únava a myšlenky je odnášejí ven ze třídy.

Donesou je zpátky k živému plotu. V jednu chvíli vyjde stín zpoza záclony a scvrkne se do velikosti usměvavého děvčete jejich věku, zamává na ně a chce si hrát. V dalším okamžiku se stín promění v draka s očima planoucíma ohněm a chřtánem chrlícím jed.

„Na co myslíte?“ zeptá se Karl Olsen a zadívá se ospalýma očima na dvojčata.

„Na draky,“ zašeptá Bela.

„A na hodné kamarádky,“ odpoví tiše Stela.

„Tak tak,“ vzdychne Karl Olsen. „Fantazie žije vlastním životem. Pojďme si namalovat něco z Finska.“

Rodina Vraniboudova zjišťuje, co všechno se může stát, když přeteče rybí polívka

Toho dne nic nejde, jak má. Začne to maminčinou rybí polívkou. Vyky-pí, přeteče a srazí se na plátu kamen. Po celém domě se okamžitě line zápach připálené ryby. Máma, Stela a Bela se rozběhnou po pokoji a kuchyni a otvírají všechna okna dokořán, aby ten nepříjemný puch vyvětraly. Tatínkovi ptáci spustí poplašný sborový zpěv. Jsou toho názoru, že připálená ryba je nejhorší zápach, jaký si dokážou představit. Jakmile si všimnou otevřených oken, zmocní se jich taková radost, že zatřepetají křídly a vyletí do voňavého odpoledne.

Tatínek Vranibouda je také venku na voňavém vzduchu. Právě jede na kole domů, rozepnutý kabát kolem něj vlaje a tvář má obrácenou vzhůru k nebi. Tak má ve zvyku jezdit, užívá si klid a mír a netuší žádné nebezpečí, jenže vtom ho obkrouží jeho oblíbené ptačí hejno.

Možná si myslíte, že je to nádherný a zábavný uvítací výbor, i tatínka to na chvíli napadne. Ale to trvá jen do chvíle, než si s ním jeho ptačí hejno, které má tak rád, začne hrát jako s větvičkami na stromě. Jsou tak nadšení

při pohledu na svého pána, že si mu sedají na hlavu a zobákem ho klovou do kabátu a do uší.

„Úúúúú,“ zasténá tatínek a ztratí rovnováhu.

Zříti se s kolem za strašného řinkotu a jekotu do příkopu.

S dírou v čele a s roztrženým kabátem zůstane ležet v příkopu, kolo na sobě a kroužící hejno nad sebou. Ptáci nic nechápou, protože sice bychom o nich mohli říct mnoho pěkného, ale moc chytrosti zrovna nepobrali.

„Au,“ sténá tatínek. „Au, au, au,“ opakuje pořád dokola a lituje se.

Je to tak hrozné, ležet sám a opuštěný v příkopu kousek od vlastního domu.

První, kdo si všimne, že tatínek skončil v příkopu, je strýček Sigurd.

„Tak se mi zdá, že otec Vranibouda skončil v příkopu a ti jeho ptáci jsou tam s ním,“ zaskřehotá strýček Sigurd z houpačičího křesla.

Maminka vyrazí ven a Stela a Bela běží za ní.

„Co se ti proboha stalo,“ běduje máma.

Zamává bezmocně pažemi a skočí do příkopu za tatínkem. Stela a Bela zatím vytáhnou kolo, má zkroucená říditka a proraženou přední pneumatiku. Máma pomáhá tátovi na nohy. Tatínek sténá a očividně ho někde něco strašně bolí, ale nedokáže ukázat kde.

„Jak to, že jsou ptáci venku?“ ptá se zmateně.

Máma se podívá na Stelu a Belu.

„Nemám tušení,“ řekne rychle.

Obejme tatínka silnou paží a pomůže mu dojít do domu. Ptáci je se štěbetáním sledují, ale když se přiblíží ke dveřím, rozmyslí si to. Všichni společně cvrlikají a letí ke komínu, kde se posadí, aby si vychutnali vyhlídku.

„Ne, to ne,“ kníká tatínek, a kdyby měl na hlavě vlasy, jistě by si je samým zoufalstvím vyškubal. Moc se bojí, že mu ptáci ulétnou a už se nikdy nevrátí.

Maminka posadí tatínka vedle strýčka Sigurda. Přinese vodu a obvazy a začne čistit ránu na čele.

„Bolí to?“ ptá se ho Stela.

Ale tatínek neodpoví. Tolik ho znepokojuje osud milovaného hejna, že ani necítí bolest.

„Pokusíme se ptáky chytit,“ rozhodne Bela.

Stela přikývne.

„Ovšem nesmíte je zaplašit. Za pár dní se s nimi chci zúčastnit Velké show exotických, ale i docela obyčejných zvířat a ptáků,“ řekne tatínek přísně.

Letos se té přehlídky zúčastní s ptáky poprvé. Ve vsí tajnosti je několik měsíců trénoval a je přesvědčený, že vyhrají.

„Můžeme na ně zapískat,“ navrhně Stela a zapíská falešnou melodii.

„Anebo na ně můžeme zavrkat,“ řekne Bela.

„Nejsou to přece žádní obyčejní holubi,“ zavrčí nespokojeně tatínek.

„Však se vrátí,“ utěšuje ho Stela.

Stela a Bela běží pro žebřík. Vraniboudovi nesekají trávník, jak je zvykem ve většině jiných rodin. Místo toho nechávají trávu růst, jak se jí chce. Na několika místech je tedy hustá a zelená, jinde řídká a žlutá. Když se jí zachce, roste i přes žebřík, což se jí tentokrát zachtělo. Žebřík je skoro úplně schovaný v dlouhých stéblech trávy, ale Stela a Bela ho popadnou a táhnou. Zrudnou ve tváři a otláčí si prsty, nakonec se však hustá tráva vzdá a žebřík je volný.

Najednou se jim dům zdá nějak moc vysoký. Zakloní hlavu a dívají se na komín. Byl vždycky tak nekonečně daleko? Tak daleko od země a tak blízko mraků? Může dům růst stejně, jako rostou děti, když náhle vyrostou z kalhot nebo z mikiny, která jim ještě včera byla dobře?

„Co mají naše dvě slídilky za lubem?“

Fritz stojí za nimi a dívá se vzhůru na komín.

„Může dům růst?“ zeptá se Stela.

„Myslím, že ne,“ odpoví Fritz a pokrčí rameny. „To by mě zajímalo, proč tam nahore sedí všichni tátovi ptáci?“

Stela a Bela se na sebe podívají.

„Nemáme tušení,“ odpovědí dvojhlasně.

„Ale přinutíme je, aby slétli dolů,“ dodá Bela.

„Vážně? A jak to chcete udělat?“

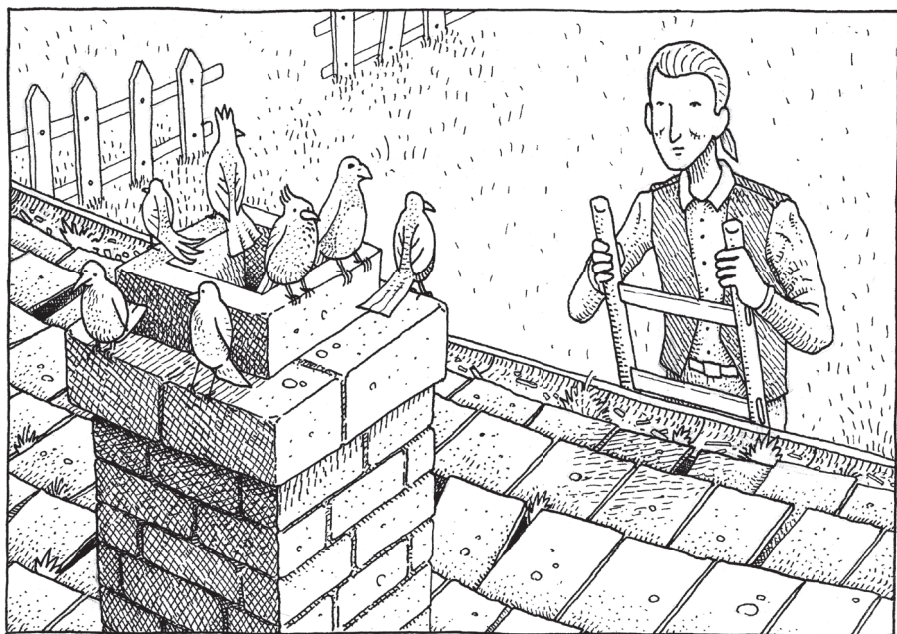
„Budeme na ně pískat.“

„Nebo vrkat.“

Fritz pomalu pokyvuje hlavou a krátký ohůnek se mu na krku zvedá nahoru dolů.

„Co kdybych tam vylezl s vámi,“ usměje se. „Vždycky mě zajímalo, jak to nahore vypadá.“

Stela a Bela rychle přikyvují a vlastně se jim docela ulevilo, že nemusejí lézt nahoru úplně samy.

Fritz stoupá první, za ním Stela a jako poslední Bela. Vítr je každým krokem silnější, žebřík skřípe a pod jejich vahou se prohýbá. Ptáci sedí klidně na komíně, pozorují je a vítr jim čechrá barevné peří.

Tašky na střeše jsou červené a pod podrážkami vržou. Některé jsou uvolněné a děti musí dávat dobrý pozor, aby se neutrhly. Stela a Bela jsou příliš nervózní, než aby něco říkaly. Stoupají ke komínu, odkud ptáci se zájmem sledují každý jejich pohyb.

„Zapískáme?“ zeptá se Fritz, když jsou konečně u komína.

Všichni tři zapískají každý jinou melodii a falešné tóny se mísí se šuměním větru. Ptáci vrtí hlavami.

„Nezdá se, že by je ta melodie nalákala,“ řekne Bela po chvíli.

„V tom případě jsou aspoň muzikální,“ podotkne Fritz.

„Jenže jak je dostaneme dolů?“ povzdychne si Stela.

„Táta se přitom tak těší na tu Velkou show exotických, ale i docela obyčejných zvířat a ptáků,“ dodá Bela.

Děti chvíli myslí na tatínka, který má tolik rád své ptáky, že se určitě aspoň rok neusměje, pokud je nedostanou zpátky do podkroví. Ale pak Fritze přestane bavit myslet na tátu a s mazaným úsměvem řekne:

„Víte co?“

Stela a Bela zavrtí hlavou.

„Mám nápad! Vždycky jsem si přál tancovat na střeše!“

„Tancovat na střeše?“ zděsí se obě. „Není to trochu... ehm... nebezpečné?“

„Právě proto bych to chtěl zkusit,“ zubí se Fritz. „Protože je to trochu nebezpečné!“

V další vteřině roztančí neposedné nohy a vytočí piruetu, až se tašky rozdrnčí.

Fritz kráčí dlouhými kroky k okraji střechy. Nafoukne tváře, takže to vypadá, jako by v každé měl velkou švestku. Přebíhá tašky lehkými kroky. Odrazí se a vyskočí do vzduchu, přistane na rukou, znovu se odrazí, vysekne

elegantní salto a dopadne na obě nohy. Dvojčata v životě nesledovala bláznivější a děsivější taneční vystoupení. Nadšeně tleskají.

A pak to přijde.

Pod Fritzovýmá nohama se uvolní jedna taška a sune se dolů, pořád níž a níž, až nakonec zmizí za okrajem střechy. Dopadne na zem a ozve se třesk a zaječení.

„Co to bylo? Kdo to ječel?“ koptá Fritz.

Nikdo se nehrne na otázku odpovědět. Všichni tři ale vyhlédnou přes okraj střechy.

„Štípněte mě,“ zašeptá Fritz.

„Cože?“

„Štípněte mě,“ nařiká Fritz, „ať se probudím z toho strašného snu. Protože jestli jsem teď vzhůru, tak jsem zrovna zabil kočku!“

Stela a Bela nemůžou ani polknout. Hluboko pod nimi leží taška rozbitá na tisíc kousků, ale vidí ještě mnohem větší katastrofu než rozbitou tašku. Pod ní totiž leží velká zrzavá kočka, kterou v životě neviděly.

„To není strašný sen,“ šeptá Stela.

„Je to skutečnost,“ pípne Bela.

„Mňau...“

Sice slabě, ale přesto kočku zaslechnou, jak se pokouší pod taškou mňoukat.

„Snad není pozdě,“ volá Bela a běží k žebříku.

Stela spěchá za ní.

Cizí kočka leží, přední tlapky natažené před sebou, oči zavřené, ale dýchá. Naštěstí jí taška přistála jen na ocasu. Bela a Stela opatrně odklidí kousky tašky a kočce šeptají do ucha:

„No tak, no tak.“

Hladí ji po rezavém kožíšku.

„Musíme ji vzít dovnitř,“ řekne Bela.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.